

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma 20., v Ameriko 80 Din. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 Din., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno, letos za 5 Din. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise in naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravištvu Novin v Črensovcu, Prekm.

„Vredništvo i opravištvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanos v Črensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din., više od vsake reči pol dinara. Med tekstom je cena oglasov ena dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača opravištvo „NOVIN“.

Ljubézen do bližnjega.*)

O, eli ne skažemo teda Bogi samoni do-brote, či pomagamo njegovo podobu v bližnjem očistiti, popraviti, njoj nazaj dati čast? I či je tak — eli smo toga ne dužni učiniti, kda učiniti moremo? Eli bi ne bilo nekrščansko od nas, či bi videli, da je pri našem ogradi što razbilo i osramoto sveto znamenje (križ) i bi mi ne šteli znamenja popraviti i osramočenja božega zbrisati? Či moremo, či moremo... Od male deklice, ki je postanola kesnej velka svetnica, se pripovedava, da je najšla ednok v koti hiše podobu Križanoga potreto, zaprašeno i s pavočinnami prepleteno. Dete se je tak razžalostilo, da je začnola jokati i se je ne pomirilo prle, dokeč je ne bila podoba popravljena i očiščena. Takši naravni čut mora nagibati tudi nas, da popravimo, či moremo, podobu božo tam, kde je bila z milostjov najlepše vtisnjena, z grehom pa naj bole grdo zbrisana — v duši grešnoga brata...

A vi pravite: Mi ne vemo karati i opominjati drugli; dosta krat so tudi takši opomini, navuki nenamerni: dosegne se ž njimi lahko ravno nasprotno od poboljšanja. — Vse to je lahko istina. Zato sam povdarjam i šče povdarjam: Či moremo, učinito; opominjajmo, či je prilika. Inači, dragi, pa so tudi drugi pripomočki, pomagati bližnjemu do zveličanja, tudi či je daleč zablodo. Takši drugi pripomoček je dober zgled. O lepi, dobri zgled, ti mušči, pa itak tak zgovorni opomin nedužnim, pa tudi zabljenim, zgublenim, grešnim!

* Predga dr. M. Opeke stolnoga kanonika v Ljubljani. Izdala tiskarna Ničman v Ljubljani.

Glas.

Slovenska Krajina.

„Občinska Uprava“ se zove list, šteri da vsa potrebna pojasnila od zakonov i od ravnanja občine županom pa poglavarom: Izde vsaki mesec. Naroči se v Jugoslovenskoj tiskarni v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6. Cena za občine 100 Din., — drugim 25 Din. — Jako dobro je na mesec ednok pri župani vkupriti i si s poglavari pogučati tiste reči, štere se v listi najdejo. Županom uredništvo v listi brezplačno bo odgovore davalo na njihova pitanja. V 1. številki je guč od občinske oblasti, kak se more vkup postaviti napoved za dohodnino, kda se sme što z občine pregnati, kak se moro rekrutni spiski vžpostaviti, ka se zdaj januara moro popraviti volilni imeniki i odgovori na razna pitanja, na priliko kak se dosegne, da je nova hiža rešena dače itd.

„Če bodo pa tisti tvoji drugli... tvoji neprijatelji?“

„Vseedno. Če me zgrabijo, pa me naj zgrabijo na svetlom ne pa v kmici! Moj mladoženec me more najti z gorečov svetilkov, kak modro devico, če pride v tej noči k meni.“ Kda pa je skončala te reči, se je postavila na svoje mesto; i ar je drugoga nikaj ne čula, kak nikše šepetanje potujoma idočij ljudi, je mislila, da se bližajo krščeniki, zato njim posveti s svetilkov.

Kda se je pa prikazała Korvinova banda samo z zgrabenov Cecilijov, je Fulvij začeo tretji svoje čemere.

„Kaj? Je to vsa vaša zmaga, vaš plen... ta mala miš. To je strašna sramota! Kde je pa Torkvat?“

Kda so njemi povedali na kakšen način je premino, je ne mislo na drugo, nego, da ga je Torkvat imeo za norca i zdaj njemi je pa zbežao v kmične pod zemelske luknje, v katakombe. Če je to istina, bi mogla to vjeta deklica znati, zato jo namenil o tom spitavati. Ostro i divje jo pogleda i se zadere nad siroto: „Gledaj mi oči i guči istino!“

Sirotica ponižno i s smehom odvrne: Jaz vam morem povedati istino; pa ne da bi vas poglednola; ali ne vidite, da sem slepa?“ Dale.

Govor nar. poslanca, g. Jožefa Klekl, dec. 5. na 7. seji narodne skupščine od sekvestriranih veleposestev v Prekmurji.

Veleposestvo grafice Marije Zichy, štero meri okroglo 9000 oralov, je rešeno sekvestracije. Bodi javno povedano, da se je po celom Prekmurju raznesla vest, koliko se je moglo plačati, de se veleposestvo reši sekvestracije. (Medklici na desnici; Čujmo). Moglo se je plačati okroglo milijon dinarov v gotovčini, da se veleposestvo reši sekvestracije (Medklic poslanca Žebota: v štero kaso?) i da je še mogla grafica Marija Zichy odstopiti od zahteve po odškodnini v znesku ravnotak blüzi milijon dinarov. Verjem toti, da je ta šuma šla v državno kaso, a vendar naj omenim, da bi se mogla v prvij vrsti porabiti za naše kraje. Namen toga plačila je, da se branijo državni haski. Ne morejo se pa na drugi način kak če se naše kulturne naprave podignejo. Tam so šole, predvsem naša gimnazija, prva slovenska gimnazija, štero smo d. b. l. v Prekmurju i štero ščemo razvijati i pospešivati. Ta gimnazija ma v pet h razredih 160 učencikov domačinov, šterih večina je siromaška i vnegi niti stana nemajo. Neštteri izmed teh naših dijakov morejo hoditi v M. Soboto v šolo vsaki den po dve vuri daleč, pa li obiskavajo šolo, ar ščejo postati dobri, zavedni jugoslovenski državljani. Mislim, da bi bila dužnost g. ministra pravde, da ono šumo, štero je plačala grafica Marija Zichy potroši za naše prekmurske siromaške dijake i da s tem podpira akcijo, štero vodi domačini, da se najpre ustanovi zavod za naše siromaške dijake („Martinišče“. Vr.). (Dale)

NEDELA.

III. po Treh Kraljih. Evang. sv. Mataja VIII. 1—13. Jezuš ozdravi gobavoga. Goba pomeni greh. Če ljubiš bližnjega i moreš ga ljubiti če ljubiš bližnjega, boš brisao gobe greha dol ž njegove duše, štera je podoba boža. Včiniš to z ljubeznivim opominanjem.

Fabijola

ali

Cerkev v katakombah.

II. Boj.

Vračajo se trüdni, zamazani i od čarnoga dima okajeni i napol zadušeni, i ar so se naravnoč bližali vhodu — vej se je v daljavi kazala nekša mala svetloba, kak dnevna svetloba — pomečejo svoje skale po zemli, eden se drugi ta. Šteri bi pogledao nazaj, bi se njemi videlo, kak da bi krščeniki od veselja razsvetlili podzemelske prostore; iz postransk h jam so žarele pometane žarče skale i so razsvetlavale temne folaše i po rdečkastoj steni i po marmornati tabljaj grobov se je svetloba bliščala kak zlato.

Prle, kak so vojaki prišli do svetlobe, ji je prestrašila ešče nekša druga prikazen. Svetloba, štero so meli za dnevno svetlobo na v. h. di, je prihajala iz olenke, štero je nekša človeška roka držala gor, ki je napremenjeno stala na sredi poti. Bila je v čarnoj obleki i se je videla, kak kejp z marmornatov glavov i nogami. „Što je denok to? Kaj je?“ so si šepetali. „Comprnica.“

Nekši düh, düh... je. Kda se njoj natüjoma približavlejo ešče je stala na ednom mestu, mirno i nebojazljivo, kak či ji nebi niti videla. Dva jo zgrabita za roke! „Što si“ se zaderé Korvin. „Krščenica“ odgovori veselo i mirno, kak vsakokrat.

Cecilija. „Zgrabite jo, njim zapove. „Naj ta trpi za vse!“

Prva rožica.

Cecilija je prišla na drugom mestu v katakombo, pa komaj je vstopila v prvi folaš, kda ji naednok v nos vdari saga osmojenij skal.

„To so ne naše sveče,“ si misli i naglo stopak zbranim krščenikom i njim poda Boštjanovo pisanje, v šterom je opoti na nevarnost; tudi Cecilija sama pove, ka da je zapazila. Vörniki so se nato naglo razšli v oddaljene spodanje kraje; tudi slepo sirotico je Pankracij silo, da se naj reši, ali ona njemi je odvrnola: „Moja dužnost je čuvati dveri i vbiti vörnike.“

„Nikaj ne škodi, če me zgrabijo, s tem jaz lejko rešim koga drugoga. Le svetilko mi daj!“ Pankracij se ji nazmeje: „Zakaj pa nūcaš svetilko, ne pri njej tudi ne boš nikaj vidila.“ „Jaz ne... pa drugli bodol!“

Volilne imenike popravite še te mesec županje. Mrtve zbrisati vč, ki so predpisano starost dosegli, Amerikance, vojake i druge, ki so prišli domo, pa notri spisati. Vsaki naj se pobriga, če je spisano notri ali pa ne, ar ki je ne spisano, čeravno njemi ide votum, ga ne de meo.

Od žganja. Vsaki iz sadov svoje zemlje od 20. novembra l. 1923. sme brezplačno žgati žganico. Poslanci kmečke zveze so to zahtevali i tudi dosegli ne zato, da bi se širilo pijanstvo, nego zavolo pravice. V Srbiji i Črnoj Gori so kmetje meli to ugodnost že prle, plačali pa menje dače kak naši, zato naj se i našim bole obteršenim pomore, se je od strani naše stranke za to ugodnost potegivalo. Bog ne daj, ka bi se samo eden zapojo od božega dara, na dobro naj obrne, ka sam z poštenim vživanjom ne potroši. — Kotlov več ne trebe pečatiti i polete od financov tudi ne prositi po tom zakoni pri tom brezplačnom žganji. Če pa što žge za odajo, to je ki kupujejo v te namen sad, drože i te žganico odavajo, tej plačajo od edne stopnje alkohola 20 par trošarine pri litri. To trošarino plača kúpec pri odaji pri kmeti, če žge te iz svojih sliv itd. — če pa žge iz küpljenoga pa plača sam žganjar trošarino pred odajov. To žganje za odajo že spada pod pazko financov i žganjar od maja 20. naprej more meti tudi merilo za stopnjó (grad) alkohola (moči žgančce). Od stare žganice, od štere je po starom zakoni plačana trošarina, ne trebe znova plačati trošarine. Tak določi 148 člen novoga pravilnika.

Beltinci. Križarke sestre se srčno zahvalijo občini Beltinci, ka njim je plačala za Novine i M. List 25 Din. Zednim pa tudi naznanijo, ka se gospodinjiski tečaj začne 10 februara pri njih. Deklice, zglasite se! Desetoga februara k križarkam, deklice!

Dolenci. Novi zvon smo dobili. Vaga 535 kg. Vlejale so ga Strojne tovarne i livarne v Ljubljani. Lepo, čisto delo, glas je tudi lep. Z jočom so si odkrili farniki glavo, kda so ga ob prvim čili: V tórem na svoje mesto smo ga postavili 13. januara. Navzoči je bila cela bližanja krajina, prišli so nam na veselje g. plebanoš od Nedele.

Velko pokoro si je naložo. — V ednoj fari na Štajarskom blizu Múre, je na božično noč eden bodikaj dečko iz vesí med svetov mešov odišeo v spovednico i čakao, či bi što prišeo k spovedi. Prišli sta dve ženski. Drugi den se je zvedilo za njegovo lumparijo i zdaj v temnici dela pokoro, dosta ostrejše kak jo je on drugim davao.

Bogojna. Kmečka zveza z orlovskim društvom skupno je sklenola, ka de na sprotoletje zidala društveni dom. — Medicinac g. Klar Franc so nam držal lepo, hasnovito predavanje od zdravja.

Lipovci. Pri nas se močno dela za to, da se ustanovi ljudska čitalnica.

Bakovci. Združenje kmečke zveze šte pri nas 180 kotrig. Za pisarniške potreboče smo poklonili pisarni naše stranke za lani 40 Din., letos bo več.

Krog. Zavúpni sestanek so meli pristaši naše stranke preminole dni, na šterom so se znova, poživili za nadaljno delo i borbo na hasek našemi malomi človeki.

Rakičan. Lani smo malo zadremali pri naročitvi naših listov. Letos smo to popravili. 18 novih naročnikov smo dobili. Iz srca se zahvalimo našemi g. poslanci, ka poleg svoje duhovniške dužnosti, štero vsaki den opravljajo v cerkvi ešče se mantrajo z pisanjom dobrih listov, naj nam pomagajo ž njimi, ka nas sovražniki z svojimi krivimi ne premotijo i ne zapelajo. — (Rakičanom se iz srca zahvalimo za lepe reči i za to, ka so tak lepo povekšali številno naročnikov. Bodi njim v hvalo tudi to povedano, ka so naročene Novine i M. Liste tudi vse naprej dolí plačali. — Ka se pa tiče pisanja, iz srca radi to včinimo, ka so včinili apoštolje, ki so i z predgami i z pisanjom, — kak nam svedočijo sv. evangeliumi i listi pa druge knige njihove, širili diko božo i delali za zveščanje duš. Po njuvom zgledi delamo tudi mi to, nakoliko nam naša slabost dovoli. — Vr.)

M. Sobota. Naše orlice se pripravljajo na igro „Goslanica naše ljúbe Gospé“

Križevci. V našem „doli“ smo ustanovili čitalnico i naročili tudi naše lepe „Novine“. (Bog živi „dolsko čitalnico!“ Vr.)

Izjava. Podpisani Bencak Mikloš iz Moravec sem po zapelavanji našega župana stopo k radikalnoj stranki. Izjavljam, ka niti minute ne ostanem pri tistoj stranki, štera nam je zglasala gospočino na cesto, 500% povišala zemljiško dačo, po štere dobroti se ti nezgrúntani štempni moro plačuvati i štera nam v Soboti v krčni niti edne zemle ne da pojesti, ka ne bi trbelo zvún njene. cene ešče 20 par plačati posebi za

vsikdar lačen bogradski centralistički želodec i vsikdar prazen beogradski centralistički žep. Jaz sam veren pristaš kmečke zveze, od radikalov odstopim. Vsaki, ki ma pamet v glavi i v srci ljúbeben do svojega obteršenoga bližnjega, bo šo za menov. Moravci, 1923. jan 12. Bencak Mikloš.

Država.

Velki ogen v Spliti. Pred kratkim je ogen popunoma vničo palačo, v šteroj so bili nastanjeni: Leonova tiskarna i knjigarna, dvorana katoliških družtev, uprava i vredništvo „Jadrana“ i druga katoliška društva. Škoda znaša prek 10 milijonov dinarov.

Tihinski promet v Belgradi. Po poročili železnikoga komisarijata je med preminočim letom potúvalo skoz Belgrad 44.556 tihincov, v Belgrad sam pa je prišlo med tem časom 20.306 peršon.

Novoletni dar policiji: V Spliti so stanovali, posebno trgovci, zbrali med sebov preci lepo šumo, da se kak novoletni dar razdeli med policaje v Spliti.

Narodni dar horvatskomi pisatelí. Prijatelji znanoga hrvatskoga pisatela Dinka Simunoviča so zbrali 17.000 dinarov kak narodni dar, šteroga so poklenoli Simunoviči.

40.000 rúdarov se vrne iz Nemčije. Spomladi se vrne iz Nemčije v domovino 40.000 slovenskih rúdarov. Tel rúdari dobijo delo v bosanskij rúdnikaí. Ministerstvo je za potniške stroške dovolilo 200 jezer dinarov.

Svet.

Pljane ribe. Iz Montreala poročajo, da so ribiči zgrabili veliko množino pljanih rib. Dognali so, da je tam voda pomešana z raznimi alkoholnimi pijačami, štere ameriksanski nadzorniki vlevajo v morje.

Vročina v Braziliji. Od tam poročajo, da vlada zadnje tjedne neznosna vročina. Toplomer kaže v sencí od 35 do 40 stopinj. Ljudje so većinoma vse delo popústili. Šče večša vročina je v severnij pokrajinaí Brazilije, kde kaže toplomer do 50 stopinj. Dosta ljudi je že vmrlo zavolo sunčnega betega.

Železničarski štrajk v Angliji. Tajnik železničarske zveze Tromley je izjavo, da se začne popun železničarski štrajk.

Novi potres na Japanskome. Na Japanskome se je pa zemla stresila od potresa. Zavolo toga se je vstavo železnički promet med Tokiom i Jokohamo. Eden vlak je spadno v vódo, več vlakov pa se je prevrglo. V Jokohami je mrtvih 6 peršon i porúšenih okoli 600 hiš.

Pred lakotom v Nemčiji. Dr. Beneš je izjavo, da je lakota v Nemčiji neizogibna i da bo morala mala antanta napnoti vse moči, da Nemčiji pomore.

Domača politika.

Pogodba v Italijov. Naša i italijanska vlada sta se pogodile, ka Fiumo dobí Italija, Baroš pristanišče pa Jugoslavija. Brez te pogodbe nam je šla cela Fiuma z Barošom vred po londonskom pakti, a radikali i demokrati so vse te i druge kraje prekpústili Italiji, gde prebivajo Slovenci i Horvatje. Niti za to neso se pobrigali pri tej pogodbi Pašičovi hlapci, ka bi zagurali Horvatom i Slovencom v Italiji teliko pravic, kak je majo Talijani v Jugoslaviji. Dr. Korošec je šo v Belgrad protestirat proti toj krivici, da se je odpravil bar nekoliko, če se cela že ne more.

Finančni odbor je 17. januara začeo pali delati. Razpravlja se na njem proračun. Naša stranka je znova v oči vrgla vladi strašne krivice, ka Slovenija več dače da sorazmeroma kak Srbija, čeravno je štirikrat menša od nje. Dr. Kulovec je odločno povedao, ka niti za obleko i druge potreboče ne ostane v Sloveniji penez zavola velike dače i ka se hranilnice praznijo, dugovje rastejo i siromaštvo je vsikdar večše: radikalna vlada ropa Slovenijo. Svojo trditev dokaže z štatistikov, štera posvedoči, ka meseca julij i augusta preminočega leta je Slovenija plačala vednake dače 15.314.006 Din., trošarine 2.499.975 Din., taks 16.589.031 Din., monopolne dače pa 41.156.289 Din. Štirikrat večša Srbija je pa v tom časi plačala vednake dače 21.994.797 Din., trošarine 34.516 Din., taks 30.688.339 Din., monopolne dače pa 126 milijonov. Štirikrat telko bi mogla Srbija i niti dvakrat telko ne plača, celo še menje kak mala Slovenija. I to krivico zagovarja naša radikalna gospoda.

Svetovna politika.

Politični položaj je v Evropi jako zamotan. Na vsej koncaj i krajej se sklenjavlejo pogodbe. Pri pogodbah pa se skrbilivo oblačijo v orožje znamenja, da se ne bližamo k miri.

Angleško. Dozdaj se ešče neve, štera stranka de morala postaviti ministerstvo. Najbrž bo delavska stranka mela vodstvo v rokaj! V

zvúnejšnoj pelitiki začne Anglija preci ostro nastopati proti Francozom.

Francosko. Nasprotstvo med angleškov državov i francoskov se kaže tudi na verstvom poli. Frank je začeo gúbiti svojo vrednost. Francozje so najmre Angležom preci dužni. Tej pa protijo, da bodo terjali duge, či de francoska vlada nasprotúvala njihovoj pelitiki, to pa je dalo takši vdarec penezi, da so se v Parizi resno račeli pitati, ka bo s frankom. Francozje so z nesmilcnov politikov proti Nemčiji sami sebe vdarili. Velitve do meli okoli 6. aprila toga leta.

Desetdinarske banke (kovače l. 1919. vódate) do državni uradi jemali samo do prvoga februara. Do devetoga februara se pa dajo vómeniti pri nas pri bankaj v Soboti i v Lendavi. Od desetoga februara do desetoga junij do se samo v Belgradi zmenjavali od Narodne banke. Od desetoga junij mao več nedo valále. —

Širitelom i naročnikom naznanja uredništvo, ka ono desetdinarske banke (kovače, l. 1919. vódate) samo tak dugo vzeme kak državni uradi, to je do 1. februara.

Gospodarstvo.

Cene silja doma.

Pšenica	100 kg.	K. 1000—1200—
Žito	" "	" 1000—
Ječmen	" "	" 900—
Oves	" "	" 900—
Kukorica	" "	" 1000—

Cene živine.

Govedina	1 kg.	K. 100—
Teletina	" "	" 120—
Svinjsko meso	" "	" 100—
Mast	" "	" 180—
Slanina	" "	" 160—

Zagrebečka borza

dne 17. januarja 1924.

Amerikanski dolar	1 dolar	K 338—
Austrijska krena	100 K	K —49
Čeho-Slov. krena	1 K	K 10.—
20 kronski zlat		K 1280—
Francoski franc	1 frank	K 1680
Madjar. K	100 (nova em.)	K 1.—
Švic. fran.	1 fr.	K 60—
Talijanske lire	1 lira	K 1520
Zürich:		
Dinar	100 Din.	Sv. frcs 650

Pošta.

I. Jerič Hrastje. Lani dec. 17 smo dobili od vas 25 Din. Drugi nam nišče nikaj ne prineso. Leta 1922. smo pa dobili 12 Din. 50 par i to jan. 7 i dec. 17. — Nemate nikaj duga nazaj. Ček smo vam poslali naprej, da poravnate naročnino za letošnje leto. Ce ste pa kdmi drugomi dali peneze, je iščite pri njem, mi nemo jih prijeli. **Vinkovič Marko Bratonci.** Iz srca bi radi, pa ne nam je mogoče. Lani 30 jezero dinarov več vóдали kak notri vzeli. Gda polleta miné, mogoče te, če se najde dobrotnik. Na polleta pa zdaj plačajte. Kelko se plača za sirote, teliko damo brezplačno. **Ivan Sreš Bratonci.** Poslali. Na leto 80 Din. Na firtao leta tak 20 D.

Velika prostorna zidana

HÜTA

z črepom po krita v dobrom stani
se oda pri posestnici

Ivani Horvatič pri sv. Križi

pri Lotmerki po primernoj ceni; tudi
več kišt za belice je tam za dobiti.

SLOVENSKA BANKA

podružnica Dolnja Lendava

plača najbolje

dolarje in zlate peneze.